

Unió Europea
Fons Social Europeu
L'FSE inverteix en el teu futur

Mesures per a la Igualtat i la Convivència

GUIÓ

1. JUSTIFICACIÓ. MARC LEGAL .
2. INTRODUCCIÓ.
3. DIAGNÒSTIC DE LA CONVIVÈNCIA EN EL CENTRE.
4. COMISSIÓ D'IGUALTAT I CONVIVÈNCIA.
  - 4.1. OBJECTIUS.
  - 4.2. CRITERIS D'ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT..
5. PROCEDIMENTS I MODELS D'ACTUACIÓ:
  - 5.1. PLA DE PREVENCIÓ.
  - 5.2. CONDUCTES CONTRÀRIES A LA CONVIVÈNCIA.
  - 5.3. CONDUCTES GREUMENT CONTRÀRIES A LA CONVIVÈNCIA.
6. PROCEDIMENTS D'INTERVENCIÓ DAVANT SUPÒSITS DE VIOLÈNCIA ESCOLAR.
7. PROTOCOL D'ACOMPANYAMENT PER A GARANTIR EL DRET A LA IDENTITAT DE GÈNERE, L'EXPRESSIÓ DE GÈNERE I LA INTERSEXUALITAT.

1. JUSTIFICACIÓ. MARC LEGAL.

El Pla d'igualtat i convivència és el procediment d'actuació orientat a la prevenció de la violència i a aconseguir un bon clima de convivència en el centre.

L'article 124 de la Llei orgànica 2/2006, en la seua nova redacció donada per la Llei orgànica 8/2013, que estableix que els centres elaboraran un pla d'igualtat i convivència que recollirà totes les activitats que es programen parant atenció en les actuacions de prevenció de la violència de gènere, igualtat i no-discriminació.

***ORDRE 62/2014** de 28 de juliol, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual s'actualitza la normativa que regula l'elaboració dels plans de convivència i s'establixen els protocols d'actuació i intervenció davant supòsits de violència escolar. (DOCV 01/08/2014).*

***Instrucció del 15 de desembre de 2016**, del director general de Política Educativa, per la qual s'establix el protocol d'acompanyament per a garantir el dret en la identitat de gènere, l'expressió de gènere i la intersexualitat..*

***DECRET 102/2018** de 27 de juliol, del Consell, de desplegament de la Llei 8/2017, integral del reconeixement del dret a la identitat i a l'expressió de gènere a la Comunitat Valenciana.*

***DECRET 104/2018** de 27 de juliol del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià.*

***ORDRE 20/2019**, de 30 d'abril de la Conselleria d'Educació i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents amb fons públics del sistema educatiu valencià.*

***RESOLUCIÓ** de 12 de juliol de 2022 del secretari autonòmic d'Educació i Formació Professional, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres que impartixen ESO i batxillerat durant el curs 2022-23.*

***DECRET 195/2022**, d'11 de novembre, del Consell, d'igualtat i convivència en el sistema educatiu valencià.*

2. INTRODUCCIÓ

Este és un Model Global d'Educació en la igualtat i convivència mitjançant el qual es pretén un canvi sostenible cap a la consecució d'un model constructiu i pacífic de convivència, amb un caràcter global i de transformació, i en el qual participen tots els agents educatius. Este model implica comprometre's en:

- a. Educar positivament per a la convivència pacífica i la resolució no violenta dels conflictes.
- b. Preveure les possibles situacions conflictives.
- c. Resoldre pacíficament aquells conflictes que puguen produir-se entre els membres de la comunitat escolar
- d. Detectar, tractar i rehabilitar a aquells alumnes que presenten comportaments desajustats.
- e. Establir i seguir unes pautes coherents amb l'alumnat el comportament dels quals dificulten o impedisquen en qualsevol grau la convivència escolar.
- f. Resoldre adequadament les situacions d'assetjament escolar.
- g. Promoure models de convivència basats en la igualtat de dones i homes, així com en la diversitat sexual i en el respecte a les identitats i orientacions sexuals al marge de prejudicis i imposicions socials.
- h. Ser un espai estable i segur per a l'alumnat LGTB en el qual se senta protegit de tota discriminació, assetjament i/o agressió per la seua orientació sexual, identitat sexual i/o identitat de gènere.
- i. Ajudar l'alumnat a viure les seues relacions des de la igualtat, el respecte, l'alegria, la llibertat... superant actituds violentes, masclistes, homòfobes, lesòfobes i transfòbofes.

3. DIAGNÒSTIC DE L'ESTAT DE LA CONVIVÈNCIA EN EL CENTRE.

Els centres d'Infantil i Primària adscrits són el CEIP “Sant Joan Baptista”, situat al costat del nostre centre, el CEIP “Lope de Vega”, situat en zona vella de la població (tots dos centres compten amb programes de Compensatòria) i una línia del CEIP Joan XXIII (Centre d'Acció Educativa Singular) situat en el barri El Xenillet de Torrent.

En general, l'alumnat del centre presenta un perfil socioeducatiu, lingüístic, cultural i religiós molt plural i divers:

1. Alt percentatge d'alumnat estranger
2. Alt percentatge d'alumnat amb perfil cultural propi (ètnia gitana i immigrants) reunixen a dibuixar una majoria amb perfil de compensatòria.
3. Heterogeneïtat i pluralitat cultural, ètnica i religiosa.
4. Perfils socioeducatius baixos.
5. Ús del valencià molt baix en l'àmbit relacional i a baix de coneixement de la llengua a nivell familiar. Les famílies utilitzen majoritàriament en les seues relacions el castellà i altres llengües estrangeres.

L'existència de llibres de lectura a casa és testimonial, un poc més elevat en castellà. Són manifestes i evidents les mancances dels hàbits lectors, amb una taxa de lectura diària molt baixa, així com la disponibilitat de biblioteca personal a casa. En canvi, l'ús diari de les xarxes socials és molt elevada. En general l'alumnat dels primers cursos d'ESO presenta alt nivell

d'absentisme i poca motivació per l'estudi. Gran part de l'alumnat presenta necessitats d'educació compensatòria, com s'ha comentat abans, la qual cosa afavorix l'abandó escolar. Esta situació es corrobora amb l'informe de context del nostre centre que va dur a terme el curs 2020/2021 la Direcció General de Política Educativa.

Comparant els resultats de les avaluacions diagnòstiques amb els de la nostra avaluació interna (avaluació final) apreciem que els resultats obtinguts a les nostres avaluacions són un poc millor. És pel fet que tenim en compte l'avaluació contínua, el treball, l'esforç, l'actitud i que l'alumnat respon als exàmens sobre el qual s'ha treballat en classe; en canvi, l'avaluació externa és més freda, reflectix els resultats d'un moment concret davant una prova concreta que no permet anàlisi per part del professorat, ni interactuar amb l'alumnat i que tampoc el té en compte. Per tant, partint dels resultats de la nostra avaluació interna ens plantegem les propostes de millora i les actuacions que durem a terme.

Estes característiques fan que l'atenció a la diversitat siga un dels pilars fonamentals de la nostra tasca educativa i formadora per a afavorir la inclusió de tot l'alumnat així com l'èxitescolar.

En primer lloc ens plantegem determinar amb la major precisió possible què són els comportaments problemàtics més comuns en el centre:

- Actes d'indisciplina, falta de respecte, injúria un ofensa no greu contra qualsevol membre de la comunitat educativa.
- Actes injustificats que alteren el normal desenvolupament de les activitats del centre..
- Utilització inadequada i pertorbadora de telèfons mòbils o aparells electrònics.
- Actitud passiva reiterada en activitats orientades al desenvolupament dels plans d'estudi.
- Eixir de l'aula durant les hores de classe sense permís.
- Faltes d'assistència i de puntualitat injustificades.
- Falta de respecte al dret de l'estudi dels companys.
- Ús de vocabulari ofensiu.
- Romandre a l'aula i/o als corredors durant l'esplai.
- Abandó del centre escolar sense permís.
- Consum de tabac o substàncies nocives per a la salut..
- Agressions físiques.
- Possessió o exhibició d'utensilis perillousos.
- Actes de coacció o incitació a actuar contra les normes del centre..
- Furt o deterioració intencionada del material o dels béns comuns del centre..
- Furt o deterioració intencionada de material o béns d'altres membres de la comunitat educativa.
- Mal ús de les xarxes socials.
- Falta de material escolar bàsic per al desenvolupament de les classes.

4. COMPOSICIÓ DE LA COMISSIÓ D'IGUALTAT I CONVIVÈNCIA..

La comissió de convivència està formada per: directora, cap d'estudis, vicedirectora, coordinador d'igualtat i convivència, coordinadora d'ESO i orientadora.

Tots els membres es reuneixen almenys una vegada en la setmana per a analitzar les conductes negatives de l'alumnat, valorar la gravetat i adoptar mesures educatives correctores.

4.1 OBJECTIUS:

1. Implantar un model global d'educació en el centre on la convivència siga un valor tractat en totes les assignatures i activitats escolars i siga assumit com a model de convivència per tota la comunitat educativa.
2. Facilitar la convivència entre tots els membres de la comunitat educativa (pares i mares, professorat, alumnat i personal no docent) respectant les diferents creences, cultures, ètnies, ideologies i les diferències de sexe..
3. Correspon a tots els membres de la comunitat educativa afavorir, en l'àmbit de les seues competències, la convivència en el centre i fomentar l'adequat clima escolar per als processos d'ensenyament-aprenentatge establits en el pla de convivència, fonamentant-s'en la cultura de la participació i el respecte mutu als drets individuals.
4. Ser capaç d'educar per a la convivència i la resolució de conflictes de manera no violenta, de previndre les situacions conflictives, de resoldre pacíficament els conflictes que puguen produir-se i donar seguretat a la víctima i rehabilitació a l'alumnat de comportament desajustat.
5. Implicar a tots els agents educatius en l'aplicació i l'avaluació del Pla d'Igualtat i Convivència com a model global de resolució de conflictes escolars, donant especial importància a la col·laboració de les famílies.
6. Crear un clima de convivència en el qual els valors cívics (tolerància, respecte, solidaritat) siguen assumits per tots els que formem la comunitat educativa.
7. Impulsar iniciatives perquè els valors cívics i de convivència consten en els projectes educatius del centre.
8. Fer del nostre entorn un focus d'aprenentatge atenent la diversitat com un repte d'aprendre a conviure de manera positiva.
9. Crear estructures d'aprenentatge transversals que revertisquen en una bona convivència escolar i que impregnen el funcionament del centre..
10. Reconéixer i modificar les conductes incíviques que deteriorenen la convivència en el centre.
11. Disposar dels protocols necessaris, adaptats als diferents tipus de faltes comeses, des de les lleus fins a les molt greus incloent les d'assetjament escolar i que estiguen a la disposició del professorat..
12. Aconseguir que la nostra comunitat educativa se senta segura, respectada, integrada i responsable.
13. Educar i formar en igualtat erradicant falsos estereotips i prejudicis que poden contribuir a la discriminació entre sexes, ètnies o creences religioses.

4.2 CRITERIS D'ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT.

4.2.1. REFERITS A L'ELABORACIÓ I APROVACIÓ.

- Dur a terme les mesures d'igualtat i convivència és responsabilitat de tots els membres de la comunitat educativa en l'àmbit de les seues competències i el seu desenvolupament es durà a terme sota la coordinació dels caps d'estudi.
- L'elaboració ho ha dut a terme el professorat que voluntàriament ha format part del grup de treball.
- La coordinació correspon al coordinador de convivència i l'equip directiu.
- El Pla establirà les funcions dels tutors, professorat, equip directiu i departament d'Orientació en les diferents situacions que poden donar-se dins de l'àmbit ací tractat.

La direcció vetlarà per la correcta aplicació de les mesures atenent el Decret 195/2022.

La vicedirecció, en l'exercici de les seues funcions, assumirà la iniciativa d'organitzar al llarg de cada curs escolar diverses activitats que tinguen com a finalitat l'educació per a la convivència, la resolució no violenta de conflictes i la prevenció de possibles situacions conflictives, i coordinarà les organitzades pels diversos departaments.

El/la **tutor-a** prendrà la iniciativa, coordinarà i, juntament amb el professorat que impartix classe a l'alumne corresponent, posarà en pràctica les mesures oportunes que corresponguen en l'aplicació del model d'actuació.

El departament d'orientació assessorarà i coordinarà a tots els membres de la comunitat educativa quan sigarequerida la seua actuació. Així mateix realitzarà els tallers i programes necessaris que siguen de la seua competència.

El **coordinador-a** de convivència coordinarà les actuacions previstes i col·laborarà en l'elaboració i el desenvolupament de les mesures.

4.2.2. REFERITS A LA COORDINACIÓ GENERAL.

El Pla de Convivència haurà de ser **coherent** amb la resta de documents del centre: PAC, PGA, PAM, Mesures d'acció tutorial, d'atenció a la diversitat i inclusió educativa, d'orientació educativa, foment de la lectura...

4.2.3. REFERITS AL SEGUIMENT I AVALUACIÓ.

- El **seguiment** correspon a la Comissió d'Igualtat i Convivència del Consell Escolar, no obstant això podran formar subcomissions per part de cadascun dels estaments escolars: pares i alumnat.

La Comissió de Convivència es reunirà almenys una vegada per trimestre, com així mateix ho faran les subcomissions corresponents, per a emetre els informes preceptius i totes les recomanacions que es consideren oportunes.

S'obrirà una Memòria d'incidències sobre les mesures d'Igualtat i Convivència, elaborada i custodiada pel Cap d'Estudis.

- L'avaluació correspon al Claustre de Professors i al Consell Escolar del Centre prenent com a base els informes elaborats per la Comissió de Convivència. Les conclusions de l'avaluació es remetran amb la memòria del centre.

Es farà un seguiment i valoració trimestralment i a final de curs i es faran propostes de millora per al pròxim curs. Les conclusions es reflectiran a la memòria i les propostes de millora s'incorporaran a la PGA del curs següent.

5.- GESTIÓ DE CONFLICTES QUE ALTEREN LA CONVIVÈNCIA.

5.1 PLA DE PREVENCIÓ.

5.2 CONDUCTES CONTRÀRIES A LA CONVIVÈNCIA

5.3 CONDUCTES GREUMENT PERJUDICIALS PER A LA CONVIVÈNCIA.

5.1.- PLA DE PREVENCIÓ.

El tema de la Igualtat i la Convivència ha de ser treballat com a tema transversal en totes i cadascuna de les assignatures i en tots els espais i moments en què ens trobem amb els nostres alumnes. Entenem que la resolució de conflictes ha de ser de manera positiva i formativa, aprofitant les situacions per a aprendre i desenvolupar actituds positives cap els altres .

Al llarg del curs organitzarem activitats dirigides a fomentar el respecte, la tolerància, l'empatia, la responsabilitat, la igualtat, la diversitat, l'autoestima i en definitiva els valors cívics. Per tant, la coeducació i l'educació en valors serà fonamental en la nostra tasca formadora.

Es treballarà que l'alumnat propose i siguin capaços de consensuar l'aplicació de sancions positives per als infractors de les normes que prèviament hauran tipificat a l'aula.

Article 12 del Decret 195/2022. Estratègies i finalitats.

1. El diàleg, la conciliació i la restauració seran estratègies habituals i preferents per a la resolució de conflictes
2. Finalitat:
  - a) Facilitar l'adquisició de la competència socioemocional per a desenvolupar identitats saludables, manejar les emocions, aconseguir metes personals i col·lectives, sentir i mostrar empatia pels altres, establir i mantindre relacions de suport i prendre decisions responsables.
  - b) Promoure el respecte a la integritat física i moral, la dignitat, el benestar i la seguretat de tots els membres de la comunitat educativa.
  - c) Afavorir i potenciar els valors de la comunicació, el diàleg i la restauració, fonamentals en l'hora de convidaure, que han de regir les relacions entre tots els membres de la comunitat educativa.
  - d) Educar l'alumnat en el reconeixement dels límits dels seus actes i en l'assumpció de les conseqüències d'estos.
  - e) Preservar el procés educatiu de l'alumnat.
  - f) Sensibilitzar sobre la problemàtica estructural de la violència de gènere.

Article 13 (Decret 195/2022). Criteris necessaris per a la presa de decisions

1. No es podrà privar l'alumnat del dret a l'educació.
2. El caràcter educatiu i recuperador de les mesures haurà de garantir el respecte als drets de tots els membres de la comunitat educativa i procuraran la millora de les relacions.

3. S'adoptaran mesures preventives per a fer front a l'absentisme, l'abandó escolar prematur i la segregació escolar.
4. Davant qualsevol situació de vulneració de drets de l'alumnat, haurà de prevaldre l'interés superior de la persona menor d'edat.
5. Amb la finalitat de no interrompre el procés educatiu de l'alumnat quan s'apliquen mesures que contemplen la interrupció temporal de la participació lectiva o en activitats extraescolars, se li assignaran, i es farà el seguiment periòdic, tasques i activitats acadèmiques que indique el professorat que li impartix docència.
6. Les mesures d'abordatge educatiu s'ajustaran a l'edat madurativa de l'alumnat, a les seues necessitats de suport i a la seua situació socioemocional, així com a la naturalesa i la gravetat dels fets.

ORGANITZACIÓ I PLANIFICACIÓ GENERAL DE L'ACTIVITAT DOCENT.

En relació amb les **actuacions d'organització i planificació general de l'activitat docent**, connectades amb la formació de la convivència i resolució dels conflictes escolars, ens proposem el següent:

OBJECTIUS	MESURE S	Condiciones aplicació	
		Tempor.	Responsable
Potenciar la gestió democràtica del Centre..	<ul style="list-style-type: none"> - Participació de l'alumnat per a gestionar la vida del Centre dins del seu àmbit (normativa en els espais i temps del Centre i presa de decisions). - Potenciar l'Assemblea de classe: elaboració de les normes en la classe i les seues conseqüències tant positives com negatives, amb l'objectiu d'aconseguir un clima d'aprenentatge, per mitjà de procediments democràtics i a iniciativa de la tutoria. - Reconéixer i reforçar positivament les conductes d'aquells alumnes que col·laboren a millorar la convivència.. 	1r Trimestre 1r Trimestre Al llarg del curs.	Tutoria Equip Directiu Tutor/a Tutor/a Equip docent Equip Directiu
Crear estructures d'aprenentatge transversals que revertisquen en una bona convivència escolar, que impregnen el funcionament del centre i que s'integrenen les programacions generals.	<ul style="list-style-type: none"> - Concreció d'un programa de continguts graduats i distribuïts en els diferents cursos, com per exemple la dignitat de la persona, la tolerància, la solidaritat.. -Activitats d'acolliment a l'alumnat nouvingut i les seues famílies. 	Inici de curs. Al llarg del curs.	Professorat COCOPE Equip directiu Orientadora

Realitzar activitats culturals, d'oci i socials orientades a la formació en la convivència.	- Desenvolupament d'un Programa d'accions com per exemple teatre, jornades, revista, murals, eixides extraescolars, assistència actes, concerts i altres.	Al llarg del curs.	Tutor/a Equip docent Equip Directiu
Aplicar estratègies a l'aula que eduquen en la convivència alhora que s'aprén.	- Ús de l'aprenentatge cooperatiu en grupsheterogenis; el resultat final depén de l'actuació de tot el grup. - Aplicació de l'agrupació flexible en el treball.Els alumnes que precisen més ajuda poden rebre-la dels companys.	Al llarg del curs.	Professorat
Afavorir les habilitats i estratègies socials i de comunicació en el professorat per a la resolució de conflictes de forma no violenta, prèvia formació i actualització del professorat..	- Revisió i acord d'un programa de reforços (incloses les conseqüències de l'incompliment de les normes i els càstigs). - Reflexió i acord de criteris sobre el <i>rol</i> i modelatge del professorat a l'aula, per a exercir la seua autoritat de manera positiva. - Ús de la dinàmica de grups en la marxa quotidiana de l'aula (la integració-cohesió del grupaula). - Fulls de seguiment. - Formació i actualització per mitjà de cursos de diferents organismes competents (CEFIRE,universitats, etc.) en les tècniques descrites. - Aplicació d'habilitats i estratègies de comunicació.. - Aplicació d'habilitats i estratègies per a resoldre conflictes. - Tutories individualitzades d'alumnat amb professorat voluntari que els fa classe. - Tutories entre iguals amb alumnat voluntari de cursos superiors.	Inici i final de curs. Al llarg del curs.	Professorat Equip docent Eq. Direct. Tutor/a
Harmonitzar actuacions i conseqüències jurídiques davant possibles situacions conflictives (responsabilitat extracontractual art. 1903 Codi Civil.)	- Actualització de les mesures d'organització i funcionament amb propostes consensuades d'actuacions davant situacions conflictives no previstes en este . - Informar el Consell Escolar d'estes .	Al llarg del curs.	Equip Directiu

<p>Revisar el marc normatiu del Centre i adaptar-lo a un enfocament de disciplina positiva.</p> <p>Potenciar els canals d'ajuda i comunicació ja en funcionament en el Centre i establir d'anous..</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Revisió de les normes mínimes en els diferents espais i temps i acord amb tots els òrgans de participació del Centre. - Revisió i descripció de les conseqüències, en sentit positiu, de l'incompliment de les normes anteriors i processos d'actuació a seguir. - Presentació i explicació a l'alumnat de les ajudes i suport a les quals pot acudir en cas de necessitar ajuda: la tutoria, el departament d'orientació, l'equip directiu, el professorat, els propis companys o companyes. - Establiment de la mediació en el Centre, després d'un procés de formació en mediació de diversos membres de la comunitat educativa, com un procés de comunicació entre parts en conflicte i per a casos i situacions especials. 	<p>Al llarg del curs, en el moment en què es considere necessari</p> <p>Inici de curs i al llarg del curs.</p>	<p>Equip Directiu,</p> <p>Comissió disciplina</p> <p>Tutoria</p> <p>Professorat</p>
<p>Dotar-se de protocols d'actuació en les situacions següents:</p> <p>1) Conductes contràries a les normes de convivència del centre..</p> <p>2) Conductes greument perjudicials a la convivència.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ús del protocol d'actuació quan l'alumnat presenta conductes contràries a les normes de convivència. Ús del protocol d'actuació quan l'alumnat presenta actuacions greument perjudicials a la convivència. - Realitzar activitats de sensibilització relacionades amb les celebracions més importants: 25 de novembre, 8 de març, dia de la Pau... - Utilitzar un llenguatge no sexista en tot l'àmbit educatiu, fent seguiment especial de les comunicacions i documents escrits. 	<p>Al llarg del curs.</p>	<p>Tutor /a. Professor.</p> <p>Equip Directiu</p>

EN L'ÀMBIT DE LA TUTORIA.

Entenem que la figura del tutor-a és una peça clau en l'educació de la convivència i en la mediació de conflictes en el centre escolar. En este sentit, ens proposem el següent:

OBJECTIUS	MESURES	Condiciones aplicació	
		Temporal.	Responsable

<p>Prendre la iniciativa i coordinar l'acció conjunta de l'equip de professorat que impartixen àrea o assignatura al mateix grup - aula.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Acord amb l'alumnat de les normes mínimes que permeten crear un adequat clima de treball a l'aula. - Acord amb l'alumnat de les conseqüències de l'incompliment de les normes acordades. - Acord d'uns criteris comuns de qualificació. Assenyalar amb claredat els criteris de qualificació i especificar el pes que tenen en la qualificació els comportaments individuals i els treballs col·lectius. - Adoptar un procés per a resoldre els conflictes que puguen sorgir dins de l'aula. 	<p>1r Trimestre</p>	<p>Tutoria i Equip docent</p>
<p>Desenvolupar i aplicar estratègies en el grup - aula orientades en l'educació en la convivència i a la resolució dels conflictes a l'escola de forma no violenta.</p> <p>Acordar normes de funcionament de classe i conseqüències de l'incompliment..</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Taller per a desenvolupar els hàbits i comportaments socials bàsics de l'alumnat.. - Taller per a desenvolupar les habilitats socials i de comunicació bàsiques. - Activitats sobre la necessitat d'unes normes i d'uns límits. - Iniciar-se en la formació de mediadors a l'aula. - Taller sobre els mitjans d'ajuda i comunicació en el centre escolar. - Activitats dirigides a aprendre estratègies i processos per a resoldre els conflictes de manera positiva - Programa sobre educació o intel·ligència emocional (coneixement de si mateix, autocontrol, comprensió de les emocions dels altres, etc.). - Acord amb l'alumnat de les normes mínimes que permeten crear un adequat clima de treball a l'aula. Acord amb l'alumnat de les conseqüències de l'incompliment de les normes acordades. - Fer visible el treball que es realitza en el centre en Igualtat de gènere en un lloc habilitat anomenat "Espai de la Igualtat". - El mateix que l'anterior respecte la Convivència, habilitant l'Espai de la Convivència. 	<p>Al llarg del curs.</p> <p>Inici de curs i Al llarg del curs.</p> <p>Primer trimestre Al llarg del curs.</p>	<p>Tutoria i Equip docent</p>

Prendre la iniciativa i coordinar l'acció conjunta de l'equip de professorat que impartixen àrea o assignatura al mateix grup-aula.	- Acord d'uns criteris comuns de qualificació. Assenyalar amb claredat els criteris de qualificació de cada assignatura i especificar elpes que tenen en la qualificació els comportaments individuals i els treballs col·lectius.	Inici de curs..	Equip Docent
	- Adoptar un procés per a resoldre els conflictes que puguen sorgir dins de l'aula. - Utilització del diàleg i les oportunitats de comunicació, com a estratègia general. - Realització d'un seguiment de l'alumnat i anotació dels fets i dades rellevants per mitjà del quadern de tutoria..	Primer trimestre.	Tutoria
Realitzar l'orientació personal i escolar dels alumnes i alumnes del seu grupaula.	- Atenció a l'alumnat a títol individual o en grup quan siga necessari, a través de les entrevistes i altres estratègies. - Iniciació del protocol d'actuació quan algun dels seus alumnes presenten conductes contràries a la convivència.	Quan siga necessari.	Equip Directiu

EN L'ÀMBIT DE L'ORIENTACIÓ EDUCATIVA.

Entenem que la figura de l'orientador/a és una peça clau com a assessor i com a executor de mesures relacionades amb la convivència. En este sentit ens proposem el següent:

OBJECTIUS	MESURES	Condiciones aplicació	
		Temporalit.	Responsable
Assenyalar el suport especialitzat a realitzar pel departament d'orientació o els que realitzen funcions semblants.	<ul style="list-style-type: none"> - Intervenció, quan es requerisca els seus servicis, en els diversos protocols d'actuació que es dota el Centre, especialment en el diagnòstic i en les solucions. - Aportació d'orientacions i suport en les diverses mesures preses en relació amb la solució dels conflictes en el centre escolar. - Actuació d'intermediari i ajuda davant qualsevol conflicte a requeriment d'algun membre de la comunitat escolar. Col·laboració en la formació del professorat en estratègies i habilitats de comunicació i de resolució dels conflictes en el centre escolar. Tutories individualitzades d'alumnat amb professorat voluntari que els de classe. - Tutories entre iguals amb alumnat voluntari de cursos superiors. 	Quan siga necessari.	dept. Orient.
		Quan siga necessari.	
		Quan es requerisca o a iniciativa pròpia.	

EN L'ÀMBIT FAMILIAR.

Entenem que la família és la peça clau tant en el control, com en l'educació de la convivència i resolució de conflictes escolars. En este sentit i respecte a la coordinació amb les famílies, ens proposem el següent:

OBJECTIUS	MESURES	Condiciones aplicació	
		Temporal.	Responsable
<p>Acordar i coordinar criteris, pautes d'acció i actuacions concretes amb les famílies, orientades en l'educació de la convivència, la resolució de conflictes en el centre escolar, la prevenció i el tractament de la violència.</p> <p>Incentivar la pràctica esportiva en Igualtat en el centre.</p>	<p>-Activitats d'acolliment a les famílies de l'alumnat que es matricula per primera vegada .</p> <p>- Informació del marc normatiu i acord amb les famílies a través dels canals de representació establits.</p> <p>- Acord amb l'AMPA i representacions de les famílies de les mesures platejades en este apartat.</p> <p>Presentació de la normativa a les famílies cada curs, dels criteris d'actuació, així com de les conseqüències de l'incompliment de dita normativa i dels processos d'actuació i canals de comunicació davant les conductes contràries a les normes de convivència i de les actuacions greument perjudicials a la convivència.</p> <p>- Compromís escrit, dels pares o tutors, d'assistència a les reunions generals i a les entrevistes quan siguen convocats per la tutoria, professorat i/o equip directiu</p> <p>- Taller de formació a les famílies: convivència i resolució dels conflictes sense violència, prevenció de riscos en l'ús de les noves tecnologies, ...</p> <p>- Promoure la creació d'equips femenins.</p> <p>- Desenvolupar jocs i activitats esportives mixtes.</p> <p>- Realitzar activitats extraescolars que potencien les relacions d'Igualtat entre l'alumnat.</p>	<p>Inici de curs.</p> <p>Inici de curs.</p> <p>En realitzar la matrícula..</p> <p>Al llarg del curs.</p>	<p>Tutor-a</p> <p>Equip directiu</p> <p>Dept. Orientació</p> <p>Representants i mares.</p> <p>Pares o tutors legals</p> <p>AMPA Equip directiu Orientació</p>

5.2.- CONDUCTES CONTRÀRIES A LA CONVIVÈNCIA.

La següent tipificació de faltes serà aplicable a totes **les dependències del recinte escolar** i durant el temps d'obertura del centre, lectiu i no lectiu, així com durant la realització d'activitats extraescolars tant dins de com fora del centre.

Atenent el Decret 195/2022

Tipificació (Article 15)	Mesures d'abordatge educatiu (Article 16)
<p>a) Les faltes injustificades de puntualitat o assistència. Es consideraran faltes injustificades aquelles que manquen de validesa informativa i documental, traslladada per l'alumnat, o els pares, mares o representants legals en cas de menors d'edat, al tutor o tutora de l'alumne o alumna.</p> <p>b) Els actes que alteren el normal desenvolupament de les activitats del centre, especialment de les activitats d'aula.</p> <p>c) Els danys en les instal·lacions, recursos materials o documents del centre, o en les pertinences dels membres de la comunitat educativa.</p> <p>d) L'ús de qualsevol objecte o substància no permesos.</p> <p>e) Les conductes que puguin impedir o dificultar l'exercici del dret en l'estudi de la resta de l'alumnat.</p> <p>f) La incitació a cometre actes contraris a les normes de convivència.</p> <p>g) Els actes d'incorrecció o desconsideració al professorat o a altres membres de la comunitat educativa.</p> <p>Qualsevol altra conducta que altere el normal desenvolupament de l'activitat educativa, que no constituïska conducta greument perjudicial per a la convivència.</p> <p>Les normes d'organització i funcionament dels centres podran concretar estes conductes amb la finalitat d'aconseguir la seua adaptació en els diferents cursos, cicles, nivells i etapes educatives i ensenyaments, així com a l'alumnat escolaritzat i al context de cada centre.</p> <p>A efectes administratius, les conductes contràries a la convivència prescriuran en el</p>	<p>a) Amonestació oral, preservant la privacitat adequada.</p> <p>b) Amonestació per escrit.</p> <p>c) Compareixença immediata davant la direcció d'estudis o la direcció del centre.</p> <p>d) Realització de treballs específics en horari no lectiu.</p> <p>e) Realització de tasques educatives que contribuïsqen a la millora desenvolupe de les activitats del centre i/o dirigides a reparar el mal causat en les instal·lacions, material del centre o pertinences altres membres de la comunitat educativa.</p> <p>f) Retirada dels objectes o substàncies no permesos, d'acord amb el que es determine en les normes d'organització i funcionament del centre.</p> <p>g) Suspensió del dret a participar en les activitats extraescolars o complementàries del centre durant un període màxim de 15 dies naturals.</p> <p>h) Canvi de grup de l'alumne o alumna durant un termini màxim de 5 dies lectius.</p> <p>i) Suspensió del dret d'assistència a determinades classes per un termini màxim de 3 dies lectius. Durant el temps que dure la suspensió, l'alumne haurà de romandre en el centre i realitzar les activitats formatives que es determinen per a garantir la continuïtat del seu procés educatiu.</p> <p>Per a l'abordatge educatiu de conductes contràries a la convivència, no serà necessària la prèvia instrucció del procediment ordinari. No obstant això, per a les mesures g) i i) serà preceptiu el tràmit d'audiència a l'alumnat i als seus pares, mares o representants legals, en cas de ser menors d'edat, en un termini de 5 dies hàbils.</p> <p>La mesura aplicable serà proporcional als fets o la situació, així com dirigida a aconseguir la conducta alternativa.</p>

<p>termini de 20 dies naturals, comptats a partir de la data de comissió.</p>	<p>Les mesures d'abordatge educatiu per a conductes contràries a la convivència prescriuran en el termini de 20 dies naturals de la seua adopció.</p> <p>La direcció del centre podrà alçar la suspensió prevista en les lletres g), h) i i) del punt 1, abans que finalitze el compliment de la mesura, prèvia constatació que s'ha produït un canvi positiu en l'actitud de l'alumnat.</p>
---	--

Responsables de l'aplicació de mesures d'abordatge educatives davant conductes contràries a la convivència. (Article 17)

1. Correspon aplicar les mesures d'abordatge educatiu davant conductes contràries a la convivència a la direcció del centre i al professorat.
2. L'aplicació de les mesures a, b, c i d de l'article 16 correspondrà al professorat present en aquell moment, o al tutor o tutora del grup quan tinga coneixement del fet.
3. Correspon a la direcció del centre l'aplicació de les mesures e, f, g, h i i de l'article 16, que podrà ser delegada a l'òrgan o càrrec que la direcció determine. Estes mesures seran comunicades a l'alumne o alumna, a la direcció del centre, i al tutor o tutora, que al seu torn el comunicarà als pares, mares o representants legals quan siga menor d'edat.
4. El centre educatiu concretarà, dins de les normes d'organització i funcionament, les mesures que cal prendre, garantint en tot cas el que establixen els articles 12 i 13 d'este decret.
5. Si, transcorreguts vint dies naturals des del coneixement de l'autoria dels fets, no es van haver aplicat mesures educatives, no serà pertinent l'aplicació d'estes.

5.3.- CONDUCTES GREUMENT PERJUDICIALS PER A LA CONVIVÈNCIA.

Tipificació (Article 18 del Decret 195/2022):

- a) Els actes greus d'indisciplina, desconsideració, insults, amenaces, falta de respecte o actituds desafiadores, comesos cap al professorat i personal del centre.
- b) L'assetjament i el ciberassetjament a qualsevol membre de la comunitat educativa.
- c) L'ús de la intimidació o la violència, les agressions, les ofenses greus, l'abús sexual i els actes d'odi, o els que atempten greument contra el dret a la intimitat, a l'honor, a la pròpia imatge o a la salut dels membres de la comunitat educativa.
- d) Violència de gènere.
- e) La discriminació, les vexacions o les humiliacions a qualsevol membre de la comunitat educativa, ja siguen per raó de naixement, ètnia, sexe, religió, orientació sexual, identitat de gènere, discapacitat o diversitat funcional, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.
- f) La gravació, manipulació, publicitat i/o difusió no autoritzada d'imatges, a través de qualsevol mitjà o suport, quan este fet resulte contrari al dret a la intimitat, o continga contingut vexatori, agressions i/o humiliacions cap a qualsevol membre de la comunitat educativa.

- g) Els danys greus causats intencionadament, o per ús indegut, en les instal·lacions, materials i documents del centre o en les pertinences altres membres de la comunitat educativa.
- h) La suplantació de personalitat i la falsificació o sostracció de documents acadèmics.
- i) L'ús, la incitació a este, la introducció en el centre o el comerç d'objectes o substàncies perjudicials per a la salut o perilloses per a la integritat personal dels membres de la comunitat educativa.
- j) L'accés indegut o sense autorització a documents, fitxers i servidors del centre.
- k) La incitació o estímul a la comissió d'una falta que perjudica greument la convivència.
- l) L'incompliment d'alguna mesura imposada per una conducta contra les normes de convivència, així com l'incompliment de les mesures d'abordatge educatiu dirigides a reparar els danys o assumir el seu cost, o a fer les tasques substitutives imposades.

A efectes administratius, estes conductes, tipificades com greument perjudicials per a la convivència, prescriuen en el transcurs del termini de dos mesos comptats a partir de la comissió dels fets.

En el cas de comissió d'actes que van poder ser constitutius de delictes o poguera derivar-se responsabilitat penal, la direcció del centre públic o la titularitat del centre privat concertat té l'obligació de comunicar els fets a l'administració corresponent, en els cossos de seguretat i al Ministeri Fiscal. S'informarà l'alumne o alumna i la família o representants legals quan siguen menors d'edat.

Mesures d'abordatge educatiu davant conductes greument perjudicials per a la convivència. (Article 19)

1. A l'hora d'adoptar mesures definitives i/o cautelars davant conductes greument perjudicials per a la convivència descrites en l'article 18, s'hauran de tindre en compte:
  - a) Les pràctiques en igualtat i convivència desenvolupades pel centre, en l'àmbit de grup i de centre segons el qual s'exposa en el capítol IV d'este decret.
  - b) Els criteris descrites en l'article 13.
  - c) La revisió de totes les actuacions realitzades relatives a la situació i les persones implicades.
  - d) El coneixement per part de tots els membres de la comunitat educativa de la possibilitat d'incorporar el procediment conciliat al procediment ordinari per a l'aplicació de mesures, descrit en l'article 26, amb les excepcions descrites en el mateix article.
  - e) Els drets de la majoria dels membres de la comunitat educativa i, amb caràcter prioritari, els de les víctimes d'actes antisocials, agressions o assetjament, prevalent l'interés superior dels i les menors sobre qualsevol altre interés.
  - f) El manteniment del clima de treball i de convivència positiva necessària perquè el centre educatiu i l'activitat docent complisca amb la seua funció.
  - g) Evitar que les mesures que s'adopten, com per exemple la suspensió del dret d'assistència en el centre educatiu, accentuen els casos d'absentisme o risc d'abandó escolar.
  - h) Tindre en compte les conseqüències educatives i socials de les persones agredides o víctimes, així com la repercussió social a l'entorn de l'alumnat, ocasionades per les conductes que han derivat en l'aplicació de mesures correctores, amb la finalitat de protegir-les i no re victimitzar-les.
2. D'acord amb el que estableix l'article 18, les mesures que es poden adoptar davant conductes que perjudiquen greument la convivència són:
  - a) Realització de tasques fora de l'horari lectiu en benefici de la comunitat educativa, per a la

reparació del mal causat en instal·lacions, transport escolar, menjador, materials, documents o en les pertinences altres persones.

b) Suspensió del dret a participar en activitats complementàries i/o extraescolars del centre durant un màxim d'entre 15 i 30 dies naturals.

c) Suspensió del dret d'eixides al pati, quan la conducta haja sigut comesa en este espai o qualsevol altre espai comú de convivència del centre, durant un període màxim d'entre 7 i 15 dies naturals. Durant el compliment de la mesura, es garantiran actuacions d'intervenció pedagògica per a treballar la presa de consciència dels fets, amb la finalitat d'interioritzar els valors de respecte i convivència.

d) Trasllat definitiu de l'alumne o l'alumna a un altre grup del mateix curs.

e) Suspensió del dret d'assistència a classe en una o diverses matèries, o excepcionalment en el centre, per un període comprés entre 7 i 15 dies naturals.

f) Excepcionalment, quan la gravetat dels fets ho justifique, es podrà suspendre l'assistència en el centre educatiu per un període d'entre 15 i 30 dies naturals. En este cas, i durant este interval, l'alumne o l'alumna haurà de realitzar les activitats formatives que determine el professorat per a evitar la interrupció del seu procés educatiu i avaluatiu. Amb esta finalitat, es dissenyarà un pla de treball que coordinarà i supervisarà la direcció d'estudis del centre, les activitats del qual tindran un seguiment per part de l'equip educatiu i seran tingudes en compte en l'avaluació final de les matèries. Així mateix, l'alumne o l'alumna podrà realitzar les proves objectives d'avaluació que hi haguera programades en este període.

g) Suspensió del dret a la utilització del transport escolar durant un període entre 7 i 15 dies naturals quan la conducta haja sigut comesa en el transport escolar.

h) Suspensió del dret a la utilització del menjador escolar durant un període entre 7 i 15 dies naturals quan la conducta haja sigut comesa en el menjador escolar.

i) Excepcionalment, quan concórreguen circumstàncies d'especial gravetat en la comunitat educativa, la direcció del centre informarà la comissió de convivència del consell escolar i comunicarà a la Inspecció d'Educació la possibilitat de canvi de centre educatiu, que es durà a terme, preferentment, en la localitat o districte en el qual es trobe escolaritzat, amb garantia dels servicis complementaris que siguen necessaris, condició sense la qual no podrà aplicar-se esta mesura.

3. En aquelles situacions en les quals el centre tinga coneixement que concorren circumstàncies d'especial situació de risc o de possible desemparament que poguera afectar una persona menor, la direcció del centre públic o la titularitat del centre privat concertat el comunicarà a les instàncies corresponents i a la Inspecció d'Educació, tal com especifica la legislació vigent en matèria de protecció de persones menors i adolescents.

4. En el cas de fets que van poder ser constitutius d'infracció o responsabilitat penal, s'haurà d'exceptuar l'aplicació dels procediments i mesures d'abordatge que puguen interferir o resultar incompatibles amb mesures i decisions judicials. En el cas d'haver-se iniciat un procediment ordinari, este quedarà suspens mentre no recaiga pronunciament judicial.

5. Les mesures d'abordatge educatiu davant conductes greument perjudicials per a la convivència prescriuran en el termini de dos mesos des de la resolució.

Procediment per a l'aplicació de mesures davant conductes greument perjudicials per a la convivència.

- Procediment ordinari: Articles 20 al 22
- Resolució del procediment: Article 23

- Comunicació i notificació: Article 24
- Reclamacions: Article 25
- Procediment conciliat per a l'aplicació de mesures d'abordatge educatiu: Article 26
- Mesures de caràcter cautelar o provisional: Article 27
- Arxiu de la documentació i cancel·lació de l'anotació: Article 28

6. PROCEDIMENTS D'INTERVENCIÓ DAVANT SUPÒSITS DE VIOLÈNCIA ESCOLAR.

L'Ordre 62/2014, de 28 de juliol, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual s'actualitza la normativa que regula l'elaboració dels plans de convivència en els centres educatius de la Comunitat Valenciana i s'establixen els protocols d'actuació i intervenció davant supòsits de violència escolar.

Esta ordre alhora que actualitza les mesures de promoció de la convivència en els centres docents mitjançant l'elaboració, el desenvolupament, la revisió i l'avaluació dels seus plans de convivència, establix els protocols d'actuació i d'intervenció davant les situacions d'assetjament escolar i ciberassetjament, les alteracions greus de la convivència, el maltractament infantil, les situacions de violència de gènere en l'àmbit educatiu i les agressions al professorat i al personal d'administració i servicis. Estos protocols són:

ANNEX I: Assetge escolar i ciberassetjament.

L'assetjament escolar

És entés com el maltractament psicològic, verbal o físic patit per un alumne o alumna en l'àmbit escolar, derivat de factors personals (físics, psicològics, d'orientació o d'identitat sexuals) o col·lectius (factors ètnics, grup social, religió) de manera reiterada i al llarg d'un període de temps determinat. L'assetjament escolar pot adoptar diferents manifestacions: l'exclusió i la marginació social, l'agressió verbal, les vexacions i humiliacions, l'agressió física indirecta, l'agressió física directa, la intimidació, les amenaces o el xantatge, entre altres. És important no confondre este fenomen amb agressions esporàdiques entre l'alumnat i que seran ateses aplicant les mesures educatives que el centre tinga establides en el seu pla de convivència i en el reglament de règim intern.

Característiques

- a) Hi ha **intencionalitat**. S'expressa en una acció agressiva que genera en la víctima l'expectativa de ser blanc de futurs atacs.
- b) **Reiteració**. Es repeteix en el temps. L'agressió produïda no és un fet aïllat i la víctima la patix de manera continuada.
- c) Hi ha **desequilibri de poder**. Es produïx una desigualtat de poder físic, psicològic o social, que genera un desequilibri de forces en les relacions interpersonals.
- d) Es produïx **indefensió i personalització**. L'objectiu del maltractament sol ser un únic alumne o alumna, que és col·locat d'esta manera en una situació d'indefensió.
- e) Bé **sovint pot tindre un component col·lectiu o grupal**. Normalment no hi ha un solo agressor o agressora, sinó diversos.
- f) Normalment apareixen **observadors passius**. Les situacions d'assetjament usualment són conegudes per terceres persones que no fan bastant perquè cesse l'agressió.

g) Esta **situació d'invisibilitat sol passar desapercebuda** moltes vegades per als adults.

El ciberassetjament

Dins dels diferents tipus d'assetjament i les seues manifestacions, recentment els experts han elaborat un nou concepte d'assetjament, el que utilitza mitjans electrònics i rep el nom de ciberassetjament. Esta conducta **es definix com a assetjament entre iguals en l'entorn TIC i inclou actuacions de xantatge, vexacions i insults entre alumnes.** Suposa **difusió d'informació lesiva o difamatòria en format electrònic.** El ciberassetjament és un fenomen de gran rellevància per la seua prevalença, la gravetat de les seues conseqüències i les dificultats que presenta per a ser previngut i tractat.

Característiques

- a) **Agressió repetida i duradora** en el temps.
- b) **Intenció de causar mal:** no sempre es dona en els primers estadis del procés.
- c) **Sol haver-hi contacte o relació prèvia en el món físic.**
- d) Pot estar **lligat o no a situacions d'assetjament** en la vida real.
- e) **Usa mitjans TIC: missatges de mòbil, adreça electrònica, telèfons mòbils, xarxes socials, blogs, fòrums, sales de xats.**

Protocol d'actuació davant l'assetjament i del ciberassetjament:.

1. **Detectar i comunicar la situació.** *Qualsevol membre de la comunitat educativa que tinga coneixement o sospites d'una situació d'assetjament o de ciberassetjament sobre algun alumne o alumna, el comunicarà a un professor o professora, al tutor o tutora o a l'equip directiu.* En tot cas, qui reba la informació sempre informarà l'equip directiu.

2. **Primeres actuacions.**

- a) **Equip directiu,** que es posarà en contacte amb el tutor o tutora de l'alumne o alumna afectats; estarà assessorat pels servicis psicopedagògics escolars, el departament d'orientació, el gabinet municipal autoritzat o el personal que tinga atribuïdes les funcions d'assessorament en el centre, i recollirà la informació per a analitzar i valorar la intervenció que faça falta.
- b) **L'equip d'intervenció,** que planificarà de manera ràpida els recursos personals, materials i organitzatius, i el moment i el lloc de reunió amb els agressors, la víctima i els espectadors, sempre que siguen alumnes del centre..
- c) En el ciberassetjament és **important tindre informació de la intensitat, difusió i característiques del mitjà o dispositiu utilitzat.** Si hi ha **proves físiques, estes han de conservar-se (impressió de pantalla, còpia del missatge),** sempre sense lesionar els drets de cap persona i respectant la confidencialitat de les actuacions.

3. **Mesures d'urgència.**

- a) **Augmentar la supervisió i vigilància del professorat i personal** del centre durant els moments de descans i de pati; de l'estada en el menjador, als banys i als vestuaris, i de les entrades i eixides del centre..
- b) **Avisar les famílies de la víctima i dels assetjadors/assetjadors.**
- c) **Explicar a l'alumne assetjat totes i cadascuna de les mesures** que es prendran per a donar-li seguretat.
- d) En cas de ciberassetjament, indicar a l'alumne, si és el cas, que **canvie contrasenyes i revise les mesures de privacitat, i insistir-li en el fet que no faça desaparéixer les proves físiques que tinga.**
- e) **Demandar a l'alumne assetjat que comuniqui a un adult qualsevol insult, ofensa o agressió que reba i oferir-li els mecanismes i les vies perquè ho faça amb la major**

discreció possible.

f) Una vegada sentit l'alumne assetjador/assetjador i analitzada la situació, la direcció del centre li aplicarà les mesures cautelars que considere necessàries seguint el procediment disciplinari, segons el Decret 39/2008.

g) Quan s'haja valorat la situació, la direcció del centre decidirà aplicar al cas, o no, les mesures educatives correctores i disciplinàries, i si s'inicia el procediment d'obertura d'expedient disciplinari, segons el Decret 39/2008, de 4 d'abril.

4. Comunicació de la incidència.

a) La direcció del centre informará la comissió de convivència de la situació i del pla d'intervenció.

b) La direcció del centre realitzarà la comunicació al Registre Central i a la Inspecció Educativa.

c) Si la situació s'agreuja o sobrepassa la capacitat d'actuació del centre, s'ha d'informar la Inspecció perquè, si ho estima oportú, sol·licite l'assessorament o la intervenció de la unitat d'atenció i intervenció del PREVI de la direcció territorial corresponent. La Inspecció Educativa decidirà sobre la necessitat i el tipus d'intervenció.

5. Comunicació a famílies i representants legals de tots els implicats

a) La direcció del centre farà les entrevistes necessàries, preferentment de manera individual.

b) La direcció del centre informará les famílies dels alumnes implicats en el conflicte de les mesures i actuacions de caràcter individual, així com les mesures de caràcter organitzatiu i preventiu proposades per al grup, nivell o centre educatiu.

c) Segons la gravetat del cas, la direcció del centre comunicarà a la família de la víctima la conveniència o no de denunciar el cas a les Forces de Seguretat de l'Estat.

d) Tal com consta en l'article 41 del Decret 39/2008, en aquells supòsits reincidents i en els casos en què el centre reclame la implicació directa dels pares, mares, tutors o tutores de l'alumne o alumna i estos la rebutgen, l'Administració educativa, si considera que esta conducta causa un greu mal al procés educatiu del seu fill o filla, el comunicarà a les institucions públiques competents per motiu de desprotecció, amb un informe previ a la Inspecció Educativa.

6. Seguiment del cas per part de les unitats d'atenció i intervenció i de la Inspecció del centre.

La Inspecció i les unitats d'atenció i intervenció de les direccions territorials col·laboraran amb la direcció del centre en el seguiment del cas en què hagen intervingut.

7. Definició de mesures de tractament individualitzat amb la víctima i els agressors, i de sensibilització amb observadors, amb les famílies i amb la resta de l'alumnat.

a) Estes mesures i actuacions es referiran tant a les que s'apliquen en el centre i a l'aula, com les que s'apliquen a l'alumnat en conflicte. Caldrà garantir el tractament individualitzat tant de la víctima i de les persones agressores com de l'alumnat espectador, i incloure actuacions específiques de sensibilització per a la resta de l'alumnat.

b) Amb caràcter orientatiu, en la web de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport es proposen mesures i actuacions per a treballar l'assetjament escolar en les diferents tipologies que pot presentar, en l'enllaç <http://www.cece.gva.es/eva/val/previ.htm>.

**ANNEX II: Conductes que alteren la convivència de manera greu i reincident:
*insults, amenaces, agressions, baralles o vandalisme.***

Diferenciem el protocol d'intervenció davant estes situacions a escala general, del protocol d'actuació quan els alumnes que provoquen estos incidents manifesten problemes greus de conducta o trastorns.

Alumnat que altera greument la convivència. Es caracteritza per l'incompliment de les normes socials bàsiques de convivència, que es manifesten per mitjà de conductes disruptives greus i reincidents, com per exemple insults, amenaces, agressions, baralles sobre algun alumne o alumna o accions de vandalisme sobre el centre i les seues instal·lacions. Són conductes, en general, que atempten contra la dignitat personal altres membres de la comunitat educativa.

A) Procediment d'intervenció en general

1. Detectar i comunicar la situació.

Qualsevol membre de la comunitat educativa que tinga coneixement d'una situació de conductes disruptives molt greus, com per exemple insults, amenaces, agressions, baralles o vandalisme sobre algun alumne o alumna, o sobre el centre i les seues instal·lacions, o que les presencie, tractarà de conèixer els fets i la situació i el comunicarà a la direcció del centre..

2. Primeres actuacions.

- a) La direcció recollirà i analitzarà la informació, i prendrà les mesures que considere necessàries.
- b) La direcció del centre, o la persona en qui delegue, comunicarà a les famílies la incidència produïda i els informarà de la situació.

3. Mesures d'intervenció general.

Mesures educatives correctores i disciplinàries..

Les alteracions de conducta molt greus, com per exemple insults, amenaces, agressions, baralles entre alumnes o accions de vandalisme sobre el centre i les seues instal·lacions, es consideren conductes perjudicials per a la convivència del centre, i, per tant, *s'actuarà aplicant mesures educatives correctores o disciplinàries, segons el Decret 39/2008, de 4 d'abril, que estaran especificades en el reglament de règim interior del centre.* La direcció del centre recollirà la informació, i una vegada sentit la comissió de convivència categoritzarà el tipus d'incidència i proposarà mesures correctores o disciplinàries, que tindran un caràcter educatiu i recuperador de la convivència en el centre.

- a) Si es proposen mesures educatives correctores per a alguna de les conductes tipificades en l'article 35 del Decret 39/2008, de 4 d'abril, s'ajustaran a l'article 36 del mateix decret.
- b) Si es proposen mesures educatives disciplinàries per alguna de les conductes tipificades en l'article 42 del Decret 39/2008, s'ajustaran a l'article 43 del decret.

4. Mesures de suport.

La direcció del centre, si ho considera convenient, podrà sol·licitar altres mesures de suport i col·laboració externes i recórrer als servicis d'altres administracions i institucions, entre altres, els servicis socials municipals, els servicis especialitzats d'atenció a la família i la infància (SEAFI), les unitats de prevenció comunitàries (UPC), les unitats de conductes addictives (UCA), els centres de salut. En estos casos, es planificarà la intervenció conjunta amb totes les institucions que estiguen implicades. Alumnat amb alteracions greus de conducta Les alteracions greus de conducta fan referència a un patró de comportament persistent, repetitiu i inadequat en l'edat del menor. D'acord amb la Classificació Internacional de Malalties CIE-10, publicada per l'OMS, estes alteracions greus de conducta solen enquadrar-se com a comportament antisocial, comportaments oposicionistes desafiadors, trastorn d'ansietat, trastorn de dèficit d'atenció amb hiperactivitat o impulsivitat, trastorn dissociat en preadolescents i adolescents, trastorn explosiu intermitent, alteracions del somni, conductes de risc per consum de substàncies tòxiques o alcohol, o alteracions de la conducta alimentària, entre altres. Es caracteritzen per l'incompliment de les normes socials bàsiques de convivència

i per l'oposició als requeriments a les figures d'autoritat, la qual cosa genera una deterioració en les relacions familiars o socials. Este comportament té repercussions negatives per a l'alumnat que el patix i per al mitjà en què desenrotlla la seua vida: família, escola, oci... Els seus comportaments van més enllà dels límits tolerables i les conductes impedisquen a la persona tindre un procés d'adaptació i desenrotllar tot el seu potencial adequadament. En l'àmbit educatiu, estos alumnes presenten necessitats educatives específiques derivades de trastorns temporals o permanents de la personalitat o de la conducta, i requereixen aprenentatges i recursos excepcionals.

B) Procediment d'intervenció específic:

1. Detectar i comunicar.

Davant un incident greu provocat per un alumne que presenta una alteració greu de la conducta, si és possible, i sempre que no estiguem a càrrec d'altres alumnes, serà acompanyat en la zona de despatxos i s'informarà del cas al director, el cap d'estudis o el cap de personal dels serveis psicopedagògics escolars, el departament d'orientació, el gabinet municipal autoritzat o el personal que tinga atribuïdes les funcions d'assessorament en el centre. Sempre que siga possible, l'alumne quedarà sota la supervisió d'un adult.

2. Intervenció d'urgència.

Si la situació de crisi continua, es dirà en primer lloc la família perquè acudisquen al centre; si no s'obté resposta de la família, i en els supòsits de perill greu i imminent, es telefonarà al 112 per a sol·licitar ajuda.

3. Mesures d'intervenció específiques.

a) **Comunicació de la intervenció a la família.** La direcció del centre, o la persona en qui es delegue, comunicarà la realització o la revisió de l'avaluació sociopsicopedagògica de l'alumne..

b) **Recollida i anàlisi d'informació.** L'equip directiu, juntament amb el tutor o tutora de l'alumne, l'equip de professors i el personal dels serveis psicopedagògics escolars, el departament d'orientació, el gabinet municipal autoritzat o el personal que tinga atribuïdes les funcions d'assessorament en el centre, recopilarà informació sobre la intensitat, duració, freqüència i context en què apareixen estes conductes en l'alumne.

c) **Avaluació psicopedagògica.** Es realitzarà o revisarà l'avaluació sociopsicopedagògica, en la qual haurà de constar la planificació de la intervenció, l'organització dels suports i les coordinacions externes necessàries.

d) **Sol·licitud de mesures de suport.** La direcció del centre podrà sol·licitar mesures de suport i col·laboració externes al centre, entre altres, amb els serveis socials municipals, el servei especialitzat d'atenció a la família i la infància (**SEAFI**), la unitat de prevenció comunitària (UPC), la unitat de conductes addictives (**UCA**), els centres de salut, la unitat de salut mental infantil i juvenil (**USMIJ**), centres hospitalaris, associacions especialitzades.

e) **Recursos complementaris.** La direcció del centre podrà, a més, sol·licitar recursos extraordinaris en la convocatòria anual de recursos personals complementaris d'Educació Especial regulats en l'Ordre de 16 de juliol de 2001 per a Educació Infantil i Primària, i en l'Ordre del 14 de març de 2005 per a Educació Secundària.

f) **Mesures educatives correctores i disciplinàries.** La direcció del centre, una vegada analitzada la situació i valorat el pla d'intervenció proposat per a l'alumne, aplicarà les mesures correctores i disciplinàries que estime convenientes i respectarà la regulació del Decret 39/2008, de 4 d'abril.

C) Comunicació de les incidències

- a) La direcció del centre informarà la comissió de convivència de la situació i del pla d'intervenció.
- b) La direcció del centre realitzarà la comunicació al Registre Central i a la Inspecció Educativa.
- c) Si la situació s'agreuja o sobrepassa la capacitat d'actuació del centre, s'ha d'informar la Inspecció perquè, si ho estima oportú, sol·licite l'assessorament i la intervenció de la unitat d'atenció i intervenció del PREVI de la direcció territorial corresponent.

D) Comunicació a famílies i representants legals de totes les persones implicades

- a) S'informarà les famílies dels implicats de les mesures i actuacions de caràcter individual adoptades, així com de les de caràcter organitzatiu i preventiu proposades per al grup, nivell i centre educatiu, preservant sempre la confidencialitat absoluta en el tractament del cas..
- b) Totes les mesures correctores i disciplinàries previstes en els articles 36 i 43 del Decret 39/2008, de 4 d'abril, hauran de ser comunicades formalment als pares, mares, tutors o tutores de l'alumnat menor d'edat.
- c) Tal com consta en l'article 41 del Decret 39/2008, en els supòsits reincidents i en els casos en què el centre reclame la implicació directa dels pares, mares, tutors o tutores de l'alumne o alumna i estos la rebutgen, l'Administració educativa, si considera que esta conducta causa un greu mal al procés educatiu del seu fill o filla, el comunicarà a les institucions públiques competents per motiu de desprotecció, amb un informe previa la Inspecció Educativa.

E) Seguiment del cas per part de les unitats d'atenció i intervenció i de la inspecció del centre. La inspecció i les unitats d'atenció i intervenció de les direccions territorials col·laboraran amb la direcció del centre en el seguiment dels casos en què hagen intervingut.

ANNEX III: Maltractament infantil

El maltractament infantil es definix com qualsevol acció no accidental que comporta abús (emocional, físic o sexual) o descuit (emocional o físic) cap a un menor de díhuit anys, que és realitzada pel seu progenitor o cuidador principal, per una altra persona o per qualsevol institució, i que amence l'adequat desenvolupament del xiquet. Dins del maltractament considerem tant el maltractament actiu, entés com a abús físic, sexual i emocional, com els maltractaments passius, com per exemple la negligència física i emocional. El maltractament pot ser familiar o extrafamiliar.

Protecció en l'àmbit escolar

Els quatre escalons de protecció de la població infantil són els pares, els ciutadans, els professionals de les administracions i l'entitat pública competent en matèria de protecció infantil.

L'àmbit escolar ocupa una posició privilegiada en el procés de protecció del menor i en la detecció, la notificació, la investigació i l'avaluació. Pels centres passen la totalitat dels xiquets i adolescents de la comunitat, i és el lloc on romanen una gran part del seu temps. Per a molts menors que patixen el maltractament en l'àmbit familiar en edats primerenques, l'escolarització els permet trencar amb l'aïllament social en què l'han patit.

Gravetat i presa de decisions

La valoració d'urgència de la situació estarà determinada per la gravetat del succés observat i per la probabilitat que torne a repetir-se (nivell de risc) si no es prenen les mesures de protecció oportunes.

Un cas serà greu si corre perill la integritat física o psicològica del menor (existència de pallisses, càstigs físics forts, sospita d'abús sexual, etc.), si el xiquet és un bebé o té menys de cinc anys, o si patix una discapacitat que li impedisca protegir-se o demanar ajuda. La urgència determinarà el tipus d'actuació del professional de l'educació, el protocol que es posarà en marxa i la prioritat del cas. L'avaluació exhaustiva correspon als serveis socials o al servei de protecció de menors.

Protocol d'actuació davant una situació observada de maltractaments i desprotecció del menor:.

1. Identificació.

Qualsevol membre de la comunitat educativa que tinga coneixement o sospites d'una situació de maltractament infantil ho comunicarà a l'equip directiu.

2. Actuacions immediates.

Després d'esta comunicació, es reunirà l'equip directiu amb el tutor-a de l'alumne-a afectat i el personal dels serveis psicopedagògics escolars, el departament d'orientació, el gabinet municipal autoritzat o el personal que tinga atribuïdes les funcions d'assessorament en el centre, per a recopilar informació, analitzar-la i valorar la intervenció que faça falta.

3. Notificació.

L'equip educatiu emplenarà la fulla de notificació que apareix en l'Ordre 1/2010, de 3 de maig, de la Conselleria d'Educació i la Conselleria de Benestar Social. L'equip directiu podrà demanar l'assessorament del personal dels serveis psicopedagògics escolars o del personal que tinga atribuïdes les funcions d'assessorament educatiu.

4. Comunicació de la situació.

- a) L'adreça del centre enviarà l'original de la fulla de notificació als serveis socials municipals de la localitat on residix el menor, arxivarà una còpia en l'expedient de l'alumne i remetrà una altra a la direcció general competent en matèria de protecció de menors de la Conselleria de Benestar Social.
- b) La direcció del centre realitzarà la comunicació al Registre Central i a la Inspecció Educativa.
- c) Si la situació s'agreuja i sobrepassa la capacitat d'actuació del centre, s'haurà d'informar la Inspecció Educativa, que sol·licitarà l'assessorament o la intervenció de la unitat d'atenció i intervenció (UAI) de la direcció territorial corresponent. La Inspecció Educativa decidirà sobre la necessitat i el tipus d'intervenció.
- d) La comunicació a la família es realitzarà una vegada informades les autoritats competents, i serà realitzada per la direcció del centre..

Procediment d'urgència

1. Davant un alumne que presente lesions físiques, greu negligència o abús sexual, un membre de l'equip directiu o del personal docent en qui es delegue, l'acompanyarà al centre de salut o als serveis d'urgència de l'hospital més pròxim.

2 La direcció comunicarà la situació d'urgència a la policia local, a la Conselleria de Benestar Social i a la Fiscalia de Menors. Per a la comunicació s'utilitzarà– La fulla de notificació que apareix en l'Ordre 1/2010, de 3 de maig, de la Conselleria d'Educació i de la Conselleria de Benestar Social. Per a la comunicació a l'autoritat judicial i al ministeri fiscal s'utilitzarà el model que es troba en l'annex VII d'esta ordre.

3. La direcció del centre realitzarà la comunicació al Registre Central i a la Inspecció Educativa perquè, si ho estima oportú, sol·licite l'assessorament o la intervenció de la unitat d'atenció i intervenció (UAI) de la direcció territorial corresponent. La Inspecció Educativa decidirà sobre la necessitat i tipus d'intervenció.

L'enllaç de la pàgina web de Benestar Social és: <<http://www.bsocial.gva.es/va/web/menor>>.

ANNEX IV: *Violència de gènere*

S'entén per violència de gènere aquella que, com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, s'exercix sobre ella pel fet de ser-ho. Esta violència comprén qualsevol acte de violència basada en el gènere que tinga com a conseqüència, o que tinga possibilitats de tindre com a conseqüència, perjudici o sofriment en la salut física, sexual o psicològica de la dona. Les amenaces, la pressió exercida sobre elles per a forçar la seua voluntat o la seua conducta, la privació arbitrària de la seua llibertat, tant si es produïxen en la vida pública com a privada, són comportaments violents per raó de gènere.

Tipus de violència de gènere

a) **Violència física:** és qualsevol acte de força contra el cos de la dona, amb resultat o risc de produir lesió física o mal. Estos actes de violència física contra la dona poden ser exercits per homes amb els quals tinga o haja tingut relacions de parella, o per homes del seu entorn familiar, social i laboral.

b) **Violència psicològica:** és tota conducta que produïska desvaloració o sofriment en la dona mitjançant amenaces, humiliacions o vexacions, exigència d'obediència o de submissió, coerció, insults, aïllament, culpabilització o limitacions del seu àmbit de llibertat. Estos comportaments poden ser exercits per qui siga o haja sigut el seu cònjuge o per qui estiga o haja sigut lligat a ella per anàloga relació d'afectivitat, fins i tot sense convivència. Així mateix, tindran la consideració d'actes de violència psicològica contra la dona els exercits per homes en el seu entorn familiar, social i laboral.

c) **Violència econòmica:** consistix en la privació intencionada, i no justificada legalment, de recursos per al benestar físic o psicològic de la dona i de les seues filles i fills, o la discriminació en la disposició dels recursos compartits en l'àmbit de la convivència de parella.

d) **Violència sexual i abusos sexuals:** és qualsevol acte de naturalesa sexual forçada per l'agressor i no consentida per la dona. La violència sexual comprén qualsevol imposició, per mitjà de la força o la intimidació, de relacions sexuals no consentides, i l'abús sexual, amb independència que l'agressor tinga o no relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu amb la víctima.

Protocol d'actuació davant una situació de violència de gènere:

1. Identificació.

Qualsevol membre de la comunitat educativa que tinga coneixement o sospites de casos de violència de gènere ho notificarà a la direcció del centre.

a) Recollida d'informació. Després d'esta comunicació, es reunirà l'equip directiu amb el tutor o tutora de l'alumne o alumna afectada, amb els servicis psicopedagògics escolars o amb el personal que tinga atribuïdes les funcions d'assessorament educatiu, per a recopilar informació, analitzar-la i valorar la intervenció que faça falta.

b) Actuació. En els supòsits de perill greu i imminent, i si la situació ho requerix, es telefonarà al 112 i es traslladarà la persona agredida a l'hospital de referència. La direcció del centre podrà sol·licitar mesures de suport i col·laboració externes al centre. Si es considerara necessari, s'establirà comunicació amb el servici especialitzat d'atenció a la família i la infància (SEAFI), els centres de salut, la unitat de salut mental infantil i juvenil (USMIJ), els hospitals més pròxims, els centres d'acolliment i les entitats especialitzades.

c) Aplicació de mesures disciplinàries. En el cas que les persones agressores siguen alumnes del centre, sentit la comissió de convivència, s'actuarà tal com es regula en els

articles 42 a 49 del Decret 39/2008, de 4 d'abril.

2. Comunicació de la situació.

a) La direcció del centre informarà la comissió de convivència de la situació i del pla d'intervenció.

b) En el cas que la incidència pugui ser constitutiva de delictes o de falta penal, l'adreça del centre el comunicarà per fax al ministeri fiscal utilitzant l'annex VII d'esta ordre. Esta comunicació es dirigirà a la sala de la Fiscalia que corresponga:

1) Si els agressors i les víctimes són menors, a la Fiscalia de Menors.

2) Si els agressors són majors d'edat i la víctima menor d'edat, a la Fiscalia de Violència de gènere.

3) Si els agressors i les víctimes són majors d'edat, a la Fiscalia de Violència de gènere.

c) La direcció del centre realitzarà la comunicació al Registre Central i a la Inspecció Educativa, i podrà sol·licitar l'assessorament o la intervenció de la unitat d'atenció i intervenció (UAI) de la direcció territorial corresponent. La Inspecció Educativa decidirà sobre la necessitat i el tipus d'intervenció.

3. Comunicació a famílies i representants legals de tots els implicats.

a) La direcció informarà les famílies dels implicats del fet de violència i de les mesures i accions adoptades.

b) Segons la gravetat del cas, la direcció del centre comunicarà a la família de la víctima la conveniència de denunciar-lo a les forces de seguretat.

c) Tal com consta en l'article 41 del Decret 39/2008, en els casos reincidents i en els quals el centre reclame la implicació directa dels pares, mares, tutors o tutores de l'alumne o l'alumna i estos la rebutgen, l'Administració educativa, si considera que esta conducta causa un greu mal al procés educatiu del seu fill o filla, el comunicarà a les institucions públiques competents per motiu de desprotecció, amb un informe previ a la Inspecció Educativa.

4. Seguiment del cas per part de les unitats d'atenció i intervenció i de la Inspecció del centre. La Inspecció i les unitats d'atenció i intervenció de les direccions territorials col·laboraran amb la direcció del centre en el seguiment dels casos en què hagen intervingut.

ANNEX V: Agressions al professorat o al personal d'administració i servicis.

Definició: es considera agressió al professorat qualsevol acció il·lícita que vaja en contra dels drets del personal docent o d'administració o servicis, tal com queden recollits en l'article 4 de la Llei 15/2010, d'Autoritat del Professorat, quant als drets del personal docent.

Destinatariis. Este protocol d'actuació està dirigit als equips docents, al personal d'administració i al personal que presta servicis en els centres docents públics o en els centres privats concertats no universitaris de la Comunitat Valenciana, en l'exercici de les seues funcions. Protocol de protecció, assistència i suport al professorat davant agressions, a conseqüència de l'exercici legítim de les seues funcions

1. Detecció i comunicació de la incidència.

a) Qualsevol membre de la comunitat educativa que tinga coneixement d'una agressió que tinga per objecte el personal docent, el d'administració o el de servicis, té l'obligació de comunicar-lo a la direcció del centre.

- b) Així mateix, si els fets que són objecte de l'agressió poden ser constitutius de delictes o de falta, presentarà una denúncia davant el ministeri fiscal, del jutjat de guàrdia, o en qualsevol dependència de les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat..
- c) El professorat o el personal d'administració i servicis, si així ho estima oportú, sol·licitarà l'assistència jurídica de l'Advocacia General, tal com es disposa en l'article 7 de la Llei 15/2010, de 3 de desembre, de la Generalitat, perquè exercisca les accions legals que corresponguen. La sol·licitud serà remesa per l'adreça del centre i s'enviarà a la direcció territorial, on l'inspector o inspectora de zona elaborarà un informe; posteriorment, tota la documentació es traslladarà al secretari territorial que dona el vistiplau, qui l'eleva a la Direcció General de Personal Docent de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport.
- d) La sol·licitud d'assistència jurídica contindrà la informació següent: dades personals de la persona interessada, telèfon de contacte, relat dels fets i tots els elements de prova que es disposen i que servisquen per a confirmar aquells, amb citació de testimonis i, si és possible, dels seus relats dels fets. Així mateix, anirà acompanyada de la denúncia presentada, del comunicat d'assistència mèdica, si hi ha, i d'un certificat de la direcció que confirme si els fets denunciats estan relacionats amb l'exercici de la funció o càrrec de la persona sol·licitant.
- e) El director o directora notificarà immediatament el fet denunciat a la Inspecció Educativa i el comunicarà al Registre Central del PREVI..
- f) La direcció del centre realitzarà tots els tràmits previstos en este protocol amb la màxima celeritat.

2. Intervenció de la Direcció General de Personal.

La Direcció General de Personal Docent, a la vista de la documentació remesa per qui sol·licite assistència jurídica, emetrà, com a superior jeràrquic, l'informe a què es referix l'article 11.2 de la Llei 10/2005, de 9 de desembre, d'Assistència Jurídica en la Generalitat. L'esmentat informe indicarà si es complixen els requisits previstos en la llei esmentada perquè la persona sol·licitant pugui rebre l'assistència de l'Advocacia General. La direcció general traslladarà totes les actuacions fetes i realitzarà les actuacions complementàries que considere necessàries.

3. Resolució.

L'advocat general de la Generalitat, de conformitat amb el qual disposa l'article 11.2 de la Llei 10/2005, de 9 de desembre, d'Assistència Jurídica en la Generalitat, prendrà l'acord que corresponga i el comunicarà a la persona interessada. La facultat concedida a la persona interessada per este article no menyscaba el seu dret a designar advocat que l'assistisca o a sol·licitar que este li siga designat d'ofici, segons l'article 12.3 de l'esmentada Llei 10/2005.

ANNEX VI: Consideracions específiques davant qualsevol de les situacions plantejades en els annexos, si es produïxen fora del centre.

Actuacions en general

Segons es recull en l'article 28 del Decret 39/2008, de 4 d'abril, s'aplicaran de manera general els protocols d'assetjament i ciberassetjament escolar, i de conductes que alteren la convivència de manera greu i reincident (insults, amenaces, agressions, baralles o vandalisme, maltractament infantil i violència de gènere), si estes situacions es produïxen fora del centre, en activitats extraescolars o complementàries, i en les realitzades fora del recinte escolar però que estiguen motivades per la vida escolar o directament relacionades amb esta. Els casos seran tractats d'acord amb el reglament de règim intern de cada centre.

Actuació davant una situació de violència de gènere fora del centre.

1. En el cas de violència de gènere fora del centre, se seguirà el procediment de l'annex IV

d'esta ordre. En este cas, si la persona que patix l'agressió és menor i es considera que hi ha desprotecció, es podran utilitzar la fulla de notificació i el procediment de l'Ordre 1/2010, de 3 de maig, de la Conselleria d'Educació i de la Conselleria de Benestar Social, per a la comunicació de la situació a la Conselleria de Benestar Social i a la Fiscalia de Menors..

2. Davant la situació descrita al punt anterior, la comunicació a la família es realitzarà només després de les actuacions que es recullen en els apartats 2.b i 2. c, amb els quals s'informaran les autoritats competents.

Procediment davant actes vandàlics, agressions, baralles, consum i trànsit de substàncies perjudicials per a la salut, en l'entorn escolar L'acord de col·laboració per a la millora de la convivència i de la seguretat escolar entre la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport i la Delegació del Govern a la Comunitat Valenciana, seguirà el procediment següent:

a) La direcció del centre realitzarà la comunicació de la situació d'agressió, baralles o vandalisme a les Forces de Seguretat de l'Estat competents.

b) Quan es produïska una situació de conflicte que estiga relacionada amb problemes de convivència o que atempte contra persones o instal·lacions en les proximitats del centre escolar, l'equip directiu recollirà les incidències en la fitxa de l'entorn escolar, que està disponible en http://www.cece.gva.es/eva/docs/convivencia/entorn_escolar.pdf, i la remetrà a la Direcció General d'Ordenació, Innovació i Política Lingüística de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, a l'adreça de correu electrònic

<convivencia@gva.es>.

c) La Direcció General d'Ordenació, Innovació i Política Lingüística remetrà l'informe a la Delegació del Govern per mitjà de l'àrea d'Alta Inspecció d'Educació. En l'acord de col·laboració esmentat, la Delegació del Govern a la Comunitat Valenciana es compromet a informar la direcció general que ha originat la comunicació de les accions que s'hagen realitzat en relació amb l'incident.

d) La Direcció General d'Ordenació, Innovació i Política Lingüística informará el centre interessat i la respectiva direcció territorial d'Educació sobre els casos comunicats a la Delegació de Govern. Si no s'ha realitzat cap comunicació d'incidències, l'esmentada direcció general informará també d'esta circumstància.

7. PROTOCOL D'ACOMPANYAMENT PER A GARANTIR EL DRET A LA IDENTITAT DE GÈNERE, L'EXPRESSIÓ DE GÈNERE I LA INTERSEXUALITAT.

Instrucció del 15 de desembre de 2016, del director general de Política Educativa, per la qual s'establix el protocol d'acompanyament per a garantir el dret en la identitat de gènere, l'expressió de gènere i la intersexualitat.

RESPONSABILITATS

1. De l'equip docent

Totes les persones del claustre tenen l'obligació d'intervindre davant qualsevol conducta negativa derivada de l'expressió de gènere o d'una identitat de gènere que s'allunye de l'estàndard o per motiu d'un desenvolupament sexual diferent. Més concretament:

- Observar possibles casos d'expressió de gènere divergent, acompanyats o no de comportaments tendents a la introversió, l'aïllament, la depressió o conductes autolesives.

- Observar indicis d'assetjament per a expressar una identitat de gènere diferent de l'assignada socialment.
- Informar d'estes situacions, utilitzant les vies i processos establits en els respectius reglaments de règim intern i plans de convivència i igualtat.
- Respondre adequadament i donar suport a les persones que expressen una identitat de gènere divergent.
- Informar o investigar seriosament actituds de rebuig, comportaments anòmals, possibles casos d'assetjament, queixes o denúncies.
- Fer el seguiment de la situació.
- Mantindre la confidencialitat dels casos.

2. De tota la comunitat educativa

Totes les persones de la comunitat educativa tenen l'obligació de:

- Tractar a tothom amb respecte.
- No ignorar cap comportament constitutiu d'assetjament.
- Informar les autoritats educatives sobre les situacions d'assetjament que es tinga coneixement, amb la discreció necessària per a protegir la intimitat i la dignitat de les persones afectades.
- Cooperar en totes les accions contingudes en este protocol.
- Bandejar la idea fal·laç que els casos d'expressió o d'identitat de gènere són un capritx d'aquells que els manifesten.
- Cooperar en el procés d'instrucció d'expedients disciplinaris en casos d'assetjament per transfòbia i informar adequadament la família de la possibilitat de presentar una denúncia judicial de manera complementària, si els fets són constitutius d'algun delictes.
- Assegurar la confidencialitat de les persones amb intersexualitat/DSD, observada o comunicada per la família, i buscar maneres d'evitar la seua exclusió, especialment en les explicacions sobre cossos i anatomies sexuals i reproductives.

L'assetjament per desenvolupament sexual diferent, identitat o expressió de gènere divergent o per orientació sexual no serà tolerat en cap lloc, ni sota cap circumstància.

Detecció i comunicació. Activació del protocol.

Este protocol s'activarà en el moment que qualsevol membre de l'equip docent detecte o siga informat d'un possible cas d'intersexualitat, identitat o expressió de gènere divergent i ho comuniqui, seguint els processos i les vies que establisca el Reglament de règim intern, al tutor o tutora, al coordinador d'igualtat i convivència, a l'equip d'orientació o a l'equip directiu. O bé, quan la família, o qui exercisca la tutoria legal, comuniqui el cas en el centre educatiu. Una vegada comunicat, el director o la directora notificarà el cas al registre PREVI i s'inicia el protocol.

Estudi i valoració

L'equip directiu, el tutor o tutora i l'equip orientador, sota la supervisió del coordinador/a d'igualtat i convivència, assumiran directament el cas per a analitzar la situació i respondre adequadament a les necessitats de l'alumne o l'alumna.

Amb el consentiment i la col·laboració de la família, o de qui exercisca la tutoria legal, que serà informada dels fets observats i dels recursos existents en l'àmbit educatiu i extern, es dissenyarà un pla d'actuació (que contindrà, necessàriament les actuacions previstes en este protocol) que responga adequadament a les necessitats de l'alumne o alumna en els diferents àmbits d'intervenció: mesures organitzatives, mesures educatives, de formació i sensibilització.

INTERVENCIÓ

1. Responsables

L'equip directiu

- Acordar amb la resta d'agents educadors un pla d'actuació i acompanyament que incloga les mesures acordades entre el centre i la família, les mesures organitzatives bàsiques i els responsables de la seua aplicació.
- Adoptar les mesures necessàries per a garantir un entorn segur en el centre per a l'alumnat trans, amb una expressió de gènere no normativa i intersexual.
- Assegurar en tot moment l'intercanvi ordenat i prudent de la informació.
- Gestionar el procés amb la màxima discreció i preservar la intimitat i el benestar de l'alumnat..
- Prevaldre el dret superior a desenvolupar lliurement la personalitat de l'alumnat d'acord amb la seua identitat.
- Comunicar un possible cas d'expressió o identitat de gènere divergent al Registre PREVI.
- Sol·licitar la intervenció de les Unitats d'Atenció i Intervenció de les direccions territorials (UAI), a través del Registre PREVI i la inspecció de zona.
- Vetlar per la correcta aplicació del protocol..

L'equip orientador

- Prestar assessorament a l'equip docent i a la família.
- En cas de conflicte, facilitar processos de mediació entre les parts implicades.
- Coordinar-se amb els equips inspectors i d'orientació de les UAI, amb les persones expertes proposades per estos i mantindre informat l'equip docent.

El tutor/la tutora.

- Supervisar la progressió i l'adaptació de l'alumnat..
- Fer un seguiment del cas i registrar totes les actuacions realitzades.

- Coordinar totes les actuacions previstes en el protocol i en el pla d'actuació i acompanyament, juntament amb l'equip directiu i orientador.

La coordinació d'igualtat i convivència.

- Supervisar totes les actuacions previstes en este protocol.
- Col·laborar en tot allò que determine l'equip directiu per a l'aplicació del protocol..
- Assessorar l'equip directiu sobre l'adquisició de materials i bibliografia especialitzada o la impartició de ponències per part d'experts.
- Col·laborar en l'organització d'activitats formatives que aborden qüestions relatives al desenvolupament sexual diferent, la identitat i l'expressió de gènere, la diversitat LGTBI i l'educació afectiu sexual.

La inspecció educativa

- Activar la intervenció de les UAI en els casos que siga necessari.

Les Unitats d'Atenció i Intervenció (UAI)

- Prestar assessorament a tots els agents implicats, supervisar l'aplicació del protocol i proposar la participació i assessorament d'experts externs.

MESURES ORGANITZATIVES

Documentació i identificació

- S'adequarà la documentació administrativa del centre docent (llistes de classe, informes d'avaluació, butlletins de notes, sobres de matrícula, identificació del material...) en consideració al nom i el gènere amb què se sent identificat l'alumne o alumna, a petició de la família o de qui exercisca la tutoria legal, quan el comuniqui per escrit, mentre l'alumne o alumna siga menor d'edat o no estiga emancipat. No obstant això, la documentació oficial no podrà modificar-se fins que no es faci el canvi de nom en el Registre Civil i es traslladi al centre la documentació pertinent. En qualsevol cas, es prioritzarà el benestar de l'alumnat.
- Caldrà dirigir-se a l'alumne o alumna pel nom i l'adscripció de gènere que haja triat i comunicat en el centre.
- Es garantirà la llibertat de vestimenta amb què l'alumne o alumna se senti identificat, d'acord amb el gènere expressat.

Ús de les instal·lacions del centre segons la identitat de gènere expressada

- Es garantirà a l'alumnat l'accés als lavabos i els vestuaris d'acord amb la identitat de gènere manifestada.
- Convé estudiar i repensar la disponibilitat i distribució de lavabos de xics i xiques, o la possibilitat que siguin mixtos.

MESURES EDUCATIVES

Totes les mesures de prevenció, detecció i intervenció previstes per a fer front a possibles casos de discriminació, assetjament, violència de gènere i maltractament per intersexualitat, identitat o expressió de gènere divergent o per orientació sexual, hauran de constar en el Pla de convivència i igualtat del centre..

El coordinador o la coordinadora d'igualtat i convivència supervisarà totes estes actuacions, en col·laboració amb l'equip directiu, l'equip orientador i el tutor o la tutora, especialment, durant el procés de transició de gènere que efectue una persona durant la seua estada en el centre educatiu.

S'adoptaran totes les mesures necessàries encaminades a garantir el respecte cap a les persones trans i amb intersexualitats i un tracte igualitari i inclusiu:

- Es dissenyaran els projectes educatius des del principi general del respecte a la llibertat i als drets humans, entre els quals, el dret a expressar i desenvolupar la identitat sentida.
- Els reglaments, plans i programes de centre es configuraran des dels principis de la inclusió educativa.
- S'evitarà la realització d'activitats diferenciades per gèneres. Si es produïx en algun cas esta diferenciació, el professorat tindrà en consideració el gènere amb què l'alumne o alumna se sent identificat.
- Es garantirà la coordinació dels membres del claustre i de l'equip docent per a portar avant les actuacions oportunes, després d'haver detectat un possible cas d'identitat de gènere divergent.
- Es tindrà una cura especial en la configuració del grup-classe de referència de l'alumnat enprocés de transició de gènere, de manera que afavorisca la inclusió de l'alumne o l'alumna, respectant la integritat de la seua xarxa social.

Les persones adultes faran ús d'un llenguatge inclusiu, igualitari i respectuós amb la diversitat. No es permetran usos lingüístics discriminatoris ni actituds arrelades que puguen ser denigrants cap a les persones trans, ni considerar-les falsament innòcues.

Les explicacions sobre el desenvolupament sexual del ser inclouran totes les possibilitats anatòmiques existents i no es permetran explicacions que puguen ser discriminatòries i estigmatizantes cap a les persones amb intersexualitats.

S'evitarà articular discursos basats en estereotips o que pressuposen l'assignació d'un gènere o una orientació sexual determinats pel sexe biològic.

Es practicarà la tolerància zero davant qualsevol conducta que atempte contra les particularitats anatòmiques i reproductives i la integritat de la persona objecte de possible assetjament.

Es promouran models de masculinitat igualitaris contraposats als models masclistes i de dominació imperants en la societat.

Mesures extraordinàries en cas de detecció d'indicadors de transfòbia.

Es tracta de previndre possibles situacions de disconformitat, malestar i rebuig que li produïx a l'alumne alumna la situació de divergència entre la identitat psicològica i el sexe anatòmic, així com de possibles situacions de discriminació o transfòbia.

Situació de discriminació, assetjament o violència.

Detectada una situació d'assetjament, o d'agressions, se seguiran els protocols destinats a este efecte que figuren com a annex I i annex II de l'Ordre 62/2014, de 28 de juliol:

- Detecció i comunicació de la situació a la Inspecció Educativa i a la UAI de la Direcció Territorial corresponent.
- Comunicació i registre de la incidència.

- Mesures d'urgència
- Comunicació a les famílies de tots els implicats
- Mesures de tractament individualitzat
- Seguiment del cas per les unitats d'Atenció i Intervenció i la Inspecció d'Educació.

Ateses les especificitats d'esta mena d'alumnat, i de l'assetjament per homofòbia o transfòbia, no previstes en l'Ordre 62/2014, prèviament a la comunicació del cas a la família, caldrà estudiar, mitjançant entrevistes en l'estudiant i a la seua família, si en l'àmbit familiar hi ha indicadors de transfòbia o de no-acceptació de la situació, per a evitar generar un conflicte afegit a la persona víctima d'assetjament.

Situació de desprotecció.

Si la família no reconeix la identitat expressada pel fill o la filla, i s'observa sofriment emocional o psicològic persistent, el centre educatiu actuarà amb la màxima cautela, discreció i confidencialitat, però diligentment i amb determinació. El director o la directora sol·licitarà a la inspecció educativa la intervenció de la UAI de la direcció territorial d'educació corresponent. Sota la supervisió dels responsables de la UAI, es mantindran tantes reunions amb la família com siguin necessàries fins a arribar a un acord entre les parts, des de la via del diàleg, que repercutisca en l'adopció per consens de les mesures que l'alumne o alumna requereix, i que assegure el benestar i la integritat física i psicològica.

En casos extrems de no col·laboració, i esgotada la via del diàleg, el centre procedirà a l'aplicació del protocol que figura a l'annex III, de l'Ordre 62/2014, de 28 de juliol, i a la notificació a la conselleria competent en benestar social i protecció de la infància, a través de la fulla de notificació, segons s'estableix en l'Ordre 1/2010, de 3 maig.

Seguiment

La persona coordinadora d'igualtat i convivència s'encarregarà de supervisar l'aplicació d'este protocol, i vetlarà perquè:

- L'equip orientador preste assessorament psicopedagògic a l'alumnat amb un desenvolupament sexual diferent, amb disconformitat de gènere o en procés de transició per a fer el seguiment del desenvolupament de la seua vida escolar.
- El tutor o la tutora observe i porte control periòdic del cas, tant de l'estat de l'alumne o alumna com del grup on s'integra, i es coordine amb l'equip docent del grup classe de referència.
- El tutor/tutora, el cap d'estudis, l'equip orientador i el coordinador d'igualtat i convivència es reunisquen de manera periòdica, setmanalment o de manera quinzenal, segons es determine en cada cas.
- Es preste una atenció individualitzada a l'alumne o alumna per part de l'equip orientador, tutors, dels membres de l'equip directiu, de la persona coordinadora d'igualtat i convivència i de la resta de l'equip docent.

Es pot valorar la conveniència de nomenar un tutor o tutora personal, triat pel propi alumne/a, que siga una persona de referència per a l'alumne/a o amb qui tinga un major grau de confiança i empatia..

L'observació, la supervisió i l'acompanyament d'estos casos s'ha de realitzar de manera que l'alumne o alumna no perceba un tractament diferenciat que l'estigmatitze i evitar així una doble discriminació.

Una vegada finalitzada l'aplicació del protocol, les accions de formació i sensibilització que hagen tingut un impacte positiu seran incorporades a les normes i plans que regulen el funcionament i la convivència en el centre.

Este Pla de Convivència va ser aprovat per primera vegada el 29 d'octubre de 2008.

La revisió i actualització per al present curs escolar ha sigut aprovada pel Claustre el 12 de desembre i pel Consell Escolar el 13 de desembre de 2023.